

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane se Kranj s dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. Uredništvo in upravnništvo je na pristavi g. K. Floriana v «Zvezdi». Izdajatelj in odg. urednik Mir. Ambrožič. Rokopisi naj se pošljejo, če mogoče, že med tednom.

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znatno popust. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Državni zbor razpuščen. — Nove volitve začetkom junija.

Gorenjska kmečka stranka

priređi

cvetno nedeljo, dne 9. aprila popoldne po nauku pri g. Matevžu Kernu v Cerkljah

Javni ljudski shod radi železnice iz Kamnika v Kranj.

Kmetje! Povzdignimo svoj glas in zahtevajmo železno odločno, sicer se lahko zgodi, da bo tekla po Črnem grabnu na Domžale in boče naši kraji po kranjskem polju brez železnice.

Prebivalci Cerkljah in okolice! Udeležite se shoda v obilnem številu. Vaša zahteva se bo upoštevala same tedaj, če se oglasite in zahtevate vsi kakor en moč. Sicer proti nevarnost, da lepa ravan od Kamnika do Kranja še dolgo ne dobi železne ceste.

Celo železniško vprašanje se vam bode na shodu natanko pojasnilo.

Vsi na shod!

Gorenjska kmečka stranka.

Zanimiva porotna obravnava.

II.

Med tem pa je mgr. Weiss klerikalno združeno zvezo poponoma izmožgal. L. 1910 je bila tvrdka Palese in Kayser tej zvezi dolžna dvainpol milijona kron. Ko je marca meseca Kayser zopet na-

pumpal Weissu, mu je ta dal vložno knjižico, glasečo se na 310.000 K. S to navidezno vložno knjižico je tvrdka izvalila od beneške banke popolare 800.000 lir posojila, v Curihu pa 300.000 frankov. 10. septembra 1910 je prišel krah. Tvrdka je napovedala konkurz. Tvrdka ima, do zdaj degano, 1.392.464 K aktiv, 5.806.381 kron pa pasiv.

Obtožnica zahteva, naj se Kayser kaznuje zaradi goljufije, katero je zakrivil s tem, ker je s navidezno vložno knjižico glasečo se na 350.000 kron, izvalil iz banke popolare 350.000 K, od Sporra v Curihu pa 300.000 frankov. Obtožnica nadalje zahteva, naj se kaznujeta Kayser in Palese zaradi krivde in zaradi slabega vodstva trgovskih knjig.

Kayser je rekel, da ni nič kriv, ampak se smatra za žrtvo političnega hujskanja. Kayser stoji civilno obločen pred sodnijo. V svojem govoru je omenjal, kako nevarno je ljubiti otroke. Premagogop Somborg je kupil na prigovarjanje Palesejevo. Pravi, da ni nič goljufal, kvotejemu da je lagal. Vede se pa prav arogantno.

Državni pravnik je izpraševal Kayserja dve uri. Ko ga je vprašal, kje je denar, je Kayser odgovoril, da on tega ne ve, da pa to tudi ni njegova reč, ampak komercialnega vodstva. Ravnatelj je bilo polno: v premagogopu en, v hotelu en, v pivovarni en. Državni pravnik mu je očital, da je živel jako petratno in fino, kar je Kayserja tako razšalilo, da je drž. pravdniku žugal s pestjo.

Palese je priznal kot komercialni voditelj, da se pri kreditnih operacijah ni prav nič spoznal. Se-

veda je rekel, da on ni bil komercialni vodja ter da o knjigovodstvu ne razume prav nič.

Povedal je, da je imel 1000 K mesečne plače, toliko tudi monsignor Kayser.

Priča dr. Zanetti je posredoval, da je dobila tvrdka od banke popolare na ono dezdevno vložno knjižico 300.000 K posojila, on je rekel, da je bil prepričan, da je bil denar tudi v resnici naložen. Ravnatelj te banke dr. Zioni in on sta smatrala Kayserja za bogatina in sta si mislila, da je bil denar pri združni zvezi deponiran, in da je imel le radi tega težkoče, ker ni mogel denarja dvigniti pred 31. decembrom.

Prokurist tvrdke Maurich je bil tudi prepričan, da je bil denar vložen na ono knjižico. Ta priča je tudi izpovedal, da je v knjigah bila velika smešnjava.

Senzacije je vzbujala izpoved priče Raucha, ki je posredoval v Curihu, da je tvrdka dobila na ono knjižico 300.000 frankov. Mgr. Kayser je prišel k njemu, da je na knjižico vložil neki fond za sirotišnico v Feldkirchenu. Izrecno mu je Kayser izjavil, da je knjižica njegova last.

Upravitelj konbarne mase dr. Domežnik je izpovedal, da je en milijon aktiva in 7 milijonov pasiva. Konkurz je povzročilo društvo sv. Jozefa, ki je zahtevalo, naj se intabulira neki dolg v znesku 200.000 K, končno se je pa izkazalo, da to društvo sploh ni imelo ničesar terjati in da je bila ta postavka fingirana, ker je hotela združna zveza rešiti, kar bi se moglo še rešiti. O mlodarih za sirotišnico je izpovedal, da se je vsako leto yzelo kakih 100.000 K od teh mlodarov ter vtaknilo v podjetje. Sploh pa ni bilo nikakih zapisov.

Tvrdka je sklenila s škofom Kahnem pogodbo, vsled katere bi imel škof neke dohodke od pre-

PODLISTEK.

Vinco:

Vrnitev.

Pomlad se je vračala v deželo, solnčni žarki so ogrevali zemljo, ki je že izgubila popolnoma svoje belo odeje. Travniki so že zeleneli in pokazale so se že znanilke pomladi: zvončki in vijolice. Tudi dravje, po katerem so veselo poskakovale drobne ptice, je že začelo zeleniti.

V mali sobi dvonadstropne hiše, stoječe blizu malega gozdiča, je ležal bolnik, ves prepaden in ubog. Bila ga je že skoro sama kost in koža; vendar pa se mu je poznalo, da je še mlad. Da, mlad je bil Ciril, šele petindvajset let mu je bilo in ravno v tej lepi mladeniški dobi ga je zaletila bolezen in poležala v postelj, iz katere ne bo več vstal.

Tiho je bilo v sobi. Pri postelji je sedela njegova sestra in pietla nogavico. Rada bi smuknila tja ven pred hišo ali dol k jezeru in se poigrala nekoliko z drugimi deklicami, toda morala je biti pri bratu, da mu je lahko hitro postregla, ko bi kaj potreboval. Melčala je kot je molčal brat. Ves utrujen od mučnega kašlja bi rad zaspal, a ni mogel. Obrnil se je in pogled mu je ušel tja ven v bajni svet. Mikalo ga je ven v prirodo, hotel je vstati, vzdignil se je, takoj pa je zopet

padel nazaj na postelj, kajti bil je prestab, moči mu niso več dopuščale. Hotel je zopet zaspati, a tudi sedaj ni mogel, mislil je in tiščal oči skupaj, toda zaspal le ni. Začelo se je mu prikazovati pred očmi različne slike; sedaj se je izprehajal ob jezeru z deklico, zdrav in čil, sedaj zopet se vozi v čolnu po jezeru in prepeva vesele pesmi, sedaj mu je slikala domišljija kaj drugega.

In ko tako gleda Ciril v domišljiji samega sebe, vsoga zdravega in čilega, stopi v sobo pismo-voja in izroči Marici pismo za Cirila. Sestrica da bratu pismo, ki ga odpre, misleč, da mu piše kak prijatelj, ki mu želi kmalu zdravja in svidenja v mestu. Teda, kako se Ciril začudil, ko zagleda, da je to pisava ženske roke.

«Vendar, vendar se je spomnila ráme,» je govoril polglasno sam pri sebi. «Oh, kako so bili srečni časi takrat, ko sva se isprehajala po stezi ob jezeru in ko se je revica utrudila, sedla sva na bližnjo klopi in se pogovarjala, kramljala sva in si slikala gradove in zlato dneve v bodočnost. Bolna je bila takrat, bolna, kakor jaz sedaj, a sedaj se vrne zdrava z juga, kamor je odšla čez zimo s starši. Teda saj bodem jaz tudi ozdravel, da se le vrne ona, ki jo tako neizrečno ljubim. Ko bodem okreval zopet toliko, da bom šel lahko s pesteljo, tedaj se bode začelo zopet ono življenje, kakršno je bilo prej, ko je bila še doma; tedaj bom jaz tudi ozdravel, samo da pride ona. Oh, Ida! Ida! Kako te teško pričakuje tvoj Ciril!»

Vzmemirnil in utrudil se je bolnik, zaspal in zasanjal je sladke sanje o Idi. Šele drugi dan, ko je solnce stalo že blizu poldnevu, se je prebudil in čutil se je boljsega in tudi zdravnik, ki ga je prišel obiskat, je dejal, da bo kmalu okreval.

Deževen dan je bil, ko se je kočija ustavila pred hišo, kjer je ležal Ciril. Z nje je stopila mlada ženska postava in odhitela naravnost proti Cirilovi sobi, ki pa je oddnedodne še bolj hiral.

«Ciril!»
«Ida! Si se vendar vrnila?»
«Da,» se je začulo iz sobe in zatem se par lahko govorečih besedi in nato še glasen krik in vse je utihnilo; le polglasno ihtenje je odmevalo po sobi.

Črez dobro uro pa se je oglasil mrtvaški zvon in naznanjal, da se je zopet vrnila duša trpina k svojemu stvarniku...

G. D.:

Zgodovina spiritizma.

Dasi stavijo začetek spiritizma v leto 1848, vendar sega njegova zgodovina v prve čase razvitka človeštva. Vera v duhove se da zasledovati celo v predzgodovinsko dobo, kajti imena magija, mistika, čarovništvo, kabbalah in nemantija ne značijo nazadnje ničesar drugega kot spiritizem; tudi čudeži starega testameta niso nazadnje ničesar drugega kot spiritistični pojavi v sirlem pe-

Konec.

mogokops. Če bi bilo pa podjetje pasivno, tedaj bi morale podjetje nositi te skode. Izkazalo se pa je, da je bilo podjetje od avgusta pa do 1. novembra za 27.000 kron pasivno. In teh 27.000 K zahteva skof.

V Ljubljani so imeli depot za pivo, ki je obstojal poldrugo leto. Prodalo se je 780 hektolitrov piva ter izkupile 23.000 kron. Obratnih stroškov je pa bile 27.000 K. Bilo je 4000 K deficita. Ravnotako je bilo v Celju in Gorici.

Zaslisan se bili že razni izvedenci, ki so izpovedali neugodno za oba obtoženca. Podgorc je izpovedal obtoževalno za pobjelga signora Weissa. Zaslisan je bil tudi dr. Brejc.

Ob velikem navalu občinstva so porotniki potrdili vprašanja o goljufiji in krivdi. Kayser je bil obsojen na dve leti težke ječe, poostrene z enkratnim postom na mesec, Palese pa na šest tednov ostrega zapora, poostrenega z enkratnim postom na teden.

Gospodarski del.

Nekaj o gnojilcih.

Mnogo je že dandanes kmetovalcev, ki rabijo za gnojenje umetna gnojila in to bodisi vsled tega, ker jim to drugi priporočajo, ali pa zato, ker se se o koristi teh že sami prepričali. Da, prav in tudi koristno je, če se rabi umetna gnojila, ker ne le da se več pridelaja, ampak je tak pridelek tudi boljši. Vendar pa je raba umetnih gnojil le v tem slučaju umestna, če se ravna obenem tudi z domačimi gnojili pravilno, tedaj s hlevskim gnojem in gnojnic, da se jih ne pušča v nemar. Da, mnogo je kmetovalcev, ki res skrbno za gnojnico, toda še več pa takih, katerim ni prav nič mar, ki rajši kupujejo draga, umetna gnojila, mesto da bi se brigali kaj za dragoceno gnojnico.

Priznati se mora sicer, da je veliko lažje rabiti umetna gnojila, kakor pa pravično ravnati s hlevskim gnojem in gnojnic, da, ona tudi učinkuje mnogokrat bolje od hlevskega gnoja, ali tega pa tudi ne moremo in ne smemo odobravati, da bi se zanemarjalo domača gnojila, na drugi strani pa bi se kupovale draga umetna gnojila. Kdor umetna gnojila kupuje, hlevski gnoj pa zanemara, je podoben onemu, kateri svoj polni možnjček izprazni ter na ceno izsuje, potem pa gre berati od hiše do hiše.

Pa pustimo tedaj to, kaj se tiče oskrbovanja gnoja. Oglejmo si le skodo, katero si dela kmetovalec, kateri držal križem roke gleda, da se izgublja gnojnica v cestni jarek i. t. d. Poglejmo najpoprej, iz česa obstoji gnojnica. Gnojnica je umazana tekočina, obtoječa iz skalnice in deževnice, v kateri se nahajajo one rastlinske redilne snovi, katere je skalnica, oziroma deževnica iz hlevskega gnoja izločila. Izmed glavnejših redilnih snovi se nahaja v gnojnici največ kalija, dušika in fosforove kisline. Po tabelah prof. Welfa se nahaja v 100 delih gnojnice 982 vode, 1,5 dušika, 4,9 kalija, 0,1 delov fosforove kisline in poleg teh še razne kisline in soli.

Če vzamemo tedaj za podlage ceno, po kateri se plačuje redilne snovi v umetnih gnojilih,

dobimo, da je vreden liter gnojnice toliko, kolikor se dobi takega umetnega gnoja za 1/3 vin. Od teh 1/3 vin. se nahaja v enem litru gnojnice le dušika približno za 1/2 vinarja. Ena izmed teh redilnih snovi pa se ne izgublja samo v zemljo, ampak tudi izhlapi. Ta redilna snov je dušik, katere se nahaja v gnojnici v obliki hlapne spojine, amonjaka, po katerem ima tudi gnojnica svoj omataljivi duh. Ker je ta snov zelo hlapna, zato se izločuje in izhlapeva v zrak. Vsak, kolikšaj razumen kmetovalec ali tak, ki ve ceniti vrednost redilnih snovi, si bo prizadeval, ne le da se gnojnica ne bo izgubljala od hiše, ampak, da tudi amonjak iz gnojnice ne uide. Zato poskrbi, da si napravi dobro gnojišče, v drugi vrsti pa bo semintja nekoliko zveplene kisline prilil gnojnici, da s tem zabrani amonjaku izhlapevati.

Gnojnica, ki se je zalivila iz hleva, se porabi za gnojenje, v prvi vrsti se pa mora polivati gnoj za gnojišča, da ostane vedno vlažen. Za gnojenje je pripravna gnojnica na vsakih tleh, učinkuje pa najbolj na srednje rahlih, četim je pečena tla slabo vsrkava, na ilovnatih tleh je pa hlevski gnoj celo prekasa. Posebno dobro gnojilo je za travnike in sploh za pridelovanje krmaskih rastlin. Tudi slabo uspele žitne setve gnojica močno ukrepi, za gomeljne in zelenjadne rastline pa je naravnost nenadomestna.

Vsak kmetovalec mora imeti zadosti veliko gnojilno jama, kamor se ima stekati vsa skalnica iz hleva, da ne izgubi nič gnojilnih snovi in da z gnojenjem z gnojnice poveča svoje pridelke. Kmetovalci, napravite gnojilne jame, kajti, dokler hoste tozili čez slabe čase, gnojnice pa pustili odtekati stran, se vam ni nadejati, da bi pri sedanjih razmerah kaj napredovali, ker dandanes napreduje le tisti, ki zna vsako stvar do dobrega izkoristiti.

Spomladanske čede na travnikih. Dobro gnojenje in vlačenje travnikov s travniško brano je delo, za katero so nam travniki zelo hvaležni. Na ta način zatiramo mah, a obenem zboljšujemo rušo, da nam daje boljše košnje. Po naših travnikih je se dosti mahu, katerega moramo iztrebiti, da se ruša izboljša. Vsako pomlad se mora travnike dobro prevlačiti s brano, katere poravnava tudi krtice in zrahlja površje zemlje. Zato naj bo skrb vsakega večjega posestnika, da si nabavi travniško brano, če pa to ni mogoče, pa naj si jo nabavi vsaj vsaka vas. Vsaka vas bi morala imeti vsaj eno travniško brano! Treba pa je tudi gnojiti! Kdor ni v jeseni gnojil svojih travnikov, naj jih pognoji sedaj z gnojnice ali pa s umetnimi gnojili, da si izboljša košnje.

Mlekaraki tečaj priredil deželni odbor v času 20. aprila do 15. septembra t. l. na zadrugi mlekarni na Vrhniki. V tečaj bi se deželni odbor sprejel 14 učencev. Na Kranjsko pristojni učenci plačajo za hrano, stanovanje in ponk za ves čas tečaja po 150 K, izvenkranjski učenci pa po 250 K. Šestim na Kranjsko pristojnim učencem podela deželni odbor popolnoma proste mesto. Prošnjo za sprejem je vložiti na deželni odbor do 5. aprila t. l. Prošnjane se morajo pridejati dokazila o dovršeni starosti 16 let, o domovinski pravici, o primernem zdravju in o lepem vedenju. Učenci, ki se bodo učili popolnoma na svoje stroške, morajo priložiti tudi obvezno pismo staršev ali varuhov, da bodo plačevali zanje oskrbu.

Izdatti	Denarni promet		Prejemki	
	K	V	K	V
1	12425	1967	1967	1967
2	15	202779	202779	202779
3	1562899	800	800	800
4	263225	21	21	21
5	143			
6	31625			
7	157183			
8				
				2306579

Dolgovi	Bilanca		Račun izgube in dobička	
	K	V	K	V
1	1952	12425		
2	48875	144963		
3	53859	143		
4	297434	125746		
		297434		
				609843
				21
				611943

V., dt
31. decembra 1901

menu. Prorocišča, čudežno zdravljenje, čarovništvo — vse to so stvari, ki so jih gojili že najstarejši narodi. Vse to se je vleklo leto za letom, stoletje za stoletjem, prišlo v srednji vek, katerega zgodovina je najtemnejša, šlo dalje, pojemajoče vedno bolj in dospelo skoro uničeno do usodepolne letnice 1848, s kojo se začinja zgodovina spiritizma v ožjem pomenu besede.

Cel New-York je bil razburjen. Kamorkoli je prišel človek, povsod se je govorilo o čudovitih pojavih pri rodbini Fose. Ta je namreč čula v stenah udarce, ki so se vrstili v gotovem redu; zdelo se ji je, da se vršijo namenoma. Jela je raziskavati, ali našla ni ničesar. Trkanje je postajalo vedno pogostejše, vršilo se je vedno močnejše in kazalo na nekaj nujnega, gotovega. Razume se, da rodbini ni bila prijetna ta stvar in hotela se je že izseliti — raziskovanje je bilo kot že rečeno brezuspešno — ko je nekdo omenil, da bi bilo dobro, če se sestavi nekako abecedo, obstoječo iz udarcev in kakor hitro bi se začelo sopet trkanje v steni, naj bi se odgovarilo in vprašalo. Da je prišla oseba do tega, ni nič čudnega, kajti pomisliti je treba, da so že prej odgovarjali člani rodbine na trkanje istotako s trkanjem, seveda kakor se jim je ravno zdelo, v nevolji. Nasvet se jim ni zdel napačen in se ga vsprejeli. Reklo pa se je, naj sestavi abecedo nezmani povzročitelj udarcev sam. Rečeno, storjeno! Pri prvem trkanju se je sestavil način sporazumljenja in pri drugem so že izvedeli, da je zako-

pano v kleti hiše truplo krošjarja — naznačeno je bilo tudi ime, — ki je bil tu umorjen pred petimi leti in da je duh njegov povzročitelj teh udarcev. Sli so v klet in iskopali okostje. Nadaljna raziskavanja so dokazala resničnost dejstva. Naznačena visokost se je popolnoma ujemala z visokostjo okostja, kojega so sestavili skupaj. Duh udarcev — kakor so ga že imenovali — pa je dal poleg tega še navodila, kako je treba v splošnem občeovati z duhovi umrlih! Ni se čuditi, da se je koj nato eksperimentiralo po celem New-Yorku, če se opemni, da pada v Ameriki vsaka novost na rodovitna tla. S temi eksperimenti pa se je dognalo, da je njihov uspeh odvisen od gotovih oseb, ki imajo služiti kot nekaki posredovalci. Od teh izhaja ime medij. Izkazalo se je tudi, da za eksperimente najbolj pripravna mala, nepremasivna štirinožna mizica. Gotovo je, da se je vse zanimalo za te stvari; več mesecev dolgo so držali celo v neuglednejših in najinteligentnejših rodbinah Združenih držav in Kanade mizico; preganjali so nekatere čase! Pa bilo jih je malo, ki so verovali. Ko pa je nek samouk, pravzaprav neuk, Andrew Jackson Davis izdal knjigo «Natures Divine Revelations», katero je spisal v somnambulnem stanju in so se učenci izvanredno zanimali za njo, posneli po njej več važnih stvari glede svetovnega naziranja, tedaj so že začeli nekako respektirati spiritizem in ni bilo dolgo potema, ko so že verovali in raziskovali, da bi našli resnico. 13 let na to je zagledala Dar-

vinova «Entstehung der Arten» (razvojna teorija) luč sveta. Kak vpliv, vreme in prevrat je napravila, je znano. Prišla je v Ameriko in tu se je našlo, da je isto že izpeljal Davis, nezobrazen, neomikan čevljarski vajenec. Isti Davis je trdil v marcu 1846, da mora biti še en planet, osmi — Neptun, kojega je razkril ali šele v septembru istega leta Leverrier v Parizu. Naravno in docela razvidno je, zakaj se je spiritizem oziroma spiritualizem tako hitro širil in razvijal, razumeti je pa tudi, da so se znanstveniki, vsaj po veliki večini, izražili proti njemu in ga imenovali bedastoča, samovarjanje in sleparije. Ker pa vsi otklici niso nič pomagali, se je sestavila l. 1851 v New-Yorku komisija, kateri je naložilo, da zadnjega raziskati spiritizem in mu potem zadati smrti udarec. Pa prišlo je drugače, kot so pričakovali: iz Savlov so postali Pavli. Vpričo dejstvom, kojim so bili priča, so bili pravični in nekote se se morali udati in priznati sami sebi, da je nekaj na spiritizmu, kar se mora respektirati; da se dejstva, ki so sicer nerazumljiva, ki pa se ne dajo ovreči. Tako se je spiritizem razvijal in dobival vedno trdnejšo podlogo. Število pristašev je silno naglo raslo, kljub temu, da so jih izključevali iz cerkva in vsučilišč, jih vlačili pred sodnije in jih veliko poslali celo v norišnice. V malo letih se je razširil spiritizem po vsej Evropi, kjer so bili Angličji in Francozi prvi, ki so se navduševali za to novo stvar.

Računski zaključek

Gospodarskega društva v
za
drugo upravno leto 1910.
Poročilo.
Začetkom leta 1910 je bilo 36 članov z 36 deleži v znesku K 1952.—
Pristopil je en član z 1 deležem v znesku 62.—
Koncem l. 1910 je torej 37 članov s 37 deleži v znesku K 2014.—

Denarni promet.
Prejemki K 13.836.23
Izdatki 13.405.21
Torej denarni promet K 27.241.44
Čisti dobiček leta 1910 znaša K 1878.83
Zadruga je članica
katera je izvršila zadnjo revizijo dne

Table with 4 columns: Izdatki, Predmet, K, V. Rows include Cotovina konec l. 1910, Izdatki za blago, etc.

Table with 4 columns: Denarni promet, Predmet, K, V. Rows include Cotovina začet. l. 1910, Prejemki za blago, etc.

Table with 4 columns: Bilanca, Predmet, K, V. Rows include Deleži, Izposojila, Rezervni zaklad, etc.

Table with 4 columns: Bilanca, Predmet, K, V. Rows include Cotovina koncem l. 1910, Vrednost blaga, etc.

31. decembra 1910.

V naše dobro ali pod naš aktivum štejemo:
K 18.315.98 (prejemki za blago, denarni promet l. 1910),

58.— (vrnjene terjatve za prejeto blago prejšnjih let, denarni promet l. 1910.)

2300.— (vrednost blaga koncem leta 1910, bilanca tega leta.)

392.— (terjatve za neplačano blago konec l. 1910, bilanca tega leta.)

- K 16.065.98
K bremenom ali pasivom štejemo:
K 5677.70 (izdatki za: blago, denarni promet l. 1910.)
450.— (terjatve na blagu, vzeto kot dano posojilo, denarni promet l. 1910.)
1449.63 (vrednost blaga l. 1909, bilanca tega leta.)
143.— (terjatve pri članih za blago l. 1909, bilanca tega leta.)
K 7720.33.

Aktiva: K 16.065.98
Pasiva: 7.720.33

K 8.345.65 — kosmati dobiček, kateri znesek se postavi v račun dobička.

V računu bilance se nahaja znesek za predplačano najemnino prostorov l. 1911 po K 500. Ta znesek je že omenjen v denarnem prometu med izdatki. Smatra se kot dobro zadruga l. 1910, zato se postavi v bilančni račun. Treba pa bude ta znesek zopet izkazati pri prihodnji sestavi rač. zaključka za l. 1911. v računu izgube in dobička pod zgubo, ker bude za ono leto kot plačana najemnina resnična zguba.

17 50-9

Dama

ki hoče pospeševati kožno nego, ki hoče izgubiti poge, ter doseči nežno mehko kožo in bel taint, se umiva le z
Stockenford (Miljno mlečno mila (znamka Stockenford)
tvrdke Bergmann & Co., Tešin ob Lab. Komad po 80 v se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah s parfumiem i. t. d.

Godovi prihodnjega tedna:

2. Francisek Pavl, Gornji, Miroslava; 3. Boštja glava, Abundij, Zarka, Istislava; 4. Isidor, Rozamila, Dušica; 5. Vincencij F., Irena, Hvalisava, Vrbata; 6. Sikec, Celestina, Neračin; 7. Dev. Mar. 7 žalesti, Hermav, Radivoj, Stanislava; 8. Adalbert, Dionizij, Viljenica.

Sejmi prih. teden na Gorenjskem:

3. v Zgornjem Tuhinju; 7. v Cerklihu, v Sp. Gerjah pri Bledu.

DOPISI.

Tržiške novice.

Naši nemškutarčki so postali zopet malo probojstni. Dalj smo jim mir v dobri misli, da se vendar enkrat navadijo na nas in spriznajo z dejstvom, da jim je v Trzinu enkrat za vselej odklenalo. Mesto pa, da bi nam bili hvaležni za našo brezbriznost, nastopali so povzročitelji tako bolj arogantno, ko kdaj prej: škandal se je vrtil za škandalom, izdivjanje naše miroljubnosti je bilo na dnevnem redu, dokler ni doseglo vrhunca v torek zvečer. Zalestno pri zadnjem dogodku je le to, da sta pospeševala in vnete spodbujala pri izgreh dva Slovencina iz Kranja. Ali odkrita priznati pa moramo tudi, da nam je naš čast višja, nego pa taka pomoč. Naši ljudje so že prišli do prepričanja, da se s samim kričanjem v tako hudem boju, kakor je naš, ne opravi ničesar. Zato pa tudi najodločajnejše odklanjamo tako pomoč in obsojamo dotična dva gosпода, ki menja v Kranju se najdeja pelja, da hodita v Trzin razgrajati. — Bilo je v torek popoldne. Ze ob šestih zvečer so se majale po trgu proti kolodveru tri osebe, katerim so nego očitno odgovorale svoje pomoči pri premikanju tolesa naprej. To samsi na sebi ni nič tako važnega, vsaj za tržiško kroniko ne, in pa kar ni n hča misliti, kaj se vse pride. Okoli desete ure zvečer je sle nekaj mladeničev proti Pristavi na izprehod. Niso pa se prišli do predulnice, ko čujejo štiri strele zapored. Seveda so se umaknili takoj nazaj in najpametnejše, kar so mogli storiti, je bilo, da se ovadili vsi zadevu c. kr. orožništva. Pripominjamo samo, da je ravno cesta proti Pristavi jako prižubljena isprehod, in kako lahko bi se pripetila velika nesreča. Saj pijanec in otrok nista za orožje. Imena samolimo za danes, in sicer samo iz vzroka, ker so nam udeležene osebe prenemotne, da bi se pečali s njimi, in ker vemo, da pride preseljenje zopet do medsebojnih batin, ki so v zadnjem času tako udomačene med našimi nemškutarji. Uvojam si pa staviti javno vprašanje: koliko česa bo morala slovenska javnost se trpeti, da bo izstval po Trzinu s nemškimi trakovi, nemškim popovanjem slovek — dani c. kr. — ki je plačan z našimi tulji? Ali je z nemškega uradnika predpisano izven službe pretepanje, pjančevanje in penočevanje? Za Slovence vemo, da ni, in bi se davno vesel iz Trzina, če bi zagrešil le desetino tega, kar ima na vesti uradnik, ki ga mislimo. «Gostom» iz Kranja pa se enkrat: Ne potrebujemo vas!

Ponesrečili so je v sredo popoldne Miklavž Meglič, p. d. Pepear z Rovt nad Trzinom. Spravljal je seno s Kokovnice. Ko je bil že blizu svojega doma, se mu je zataknilo breme za nako drevo. Petegnil je za vrh, da bi spravil seno zopet na vlak, vrh pa se mu je utrgala in svrnil se je vznak na strni vlak ter se pobil do smrti. N. v m. p!

Znamenite obietnice je praveval Trzin v četrti: Bilo je ravno sto let, odhar je požar spopletil Trzin. Bilo je ob poldrugi uri poneči, ko je zasahe goreti v Klandrevi kovačnici. Ogenj je nastal iz neprevidnosti kovača Šketela, ki je po-

zabil zapreti ogenj v jesi proti koči za oglje. Bila je ostr burja in v četrt ure je bila vsa desna stran trga v plamenih. Niče ni mogel omejit groznega elementa: v dveh kratkih urah se je ogenj tako razširil, da je bil ves trg do mosta v ulici podoben ogaženemu morju. Edino Fobova hiša, katere ogenj ni dosegel radi njene neznačne višine, in ker stoji malo v stran, je ostala cela. Stari grad pa je pogorel do tal sele tretji dan. Zgorelo je 75 ljudi, 145 ha, 100 delavc in 9 kovačnic. Mnogo nesrečnikov je zgorelo na ulicah, drugi zopet so se poskrili po kletah, ki so pomrli radi opeklin, ali pa so se zašušili. Matja Klančar je imel nasproti kovačnice, v kateri je nastal ogenj, tudi željarno «Videnca». Tu je delalo do 60 oseb, od katerih pa ni bila ni ena poškodovana: vsi se se rezili deloma v Kropo ali Kamano gorico. Proti 9. uri zjutraj je prišlo v Trzin 6 žandarjev na konjih, ki so morali preko Virij, ker je pogorel tudi spodnji most. Ali niti eden od vseh šestih ni stopil s konja, ko so videli strahovito divjanje požara: obrnili so konje in v najhujšem diru nesli zalostno novico v Kranj. Teh 6 žandarjev je prišlo v Trzin z naročilom najizvesti 16 mož-rekrutov, ki bi jih morala dati mčrja tržiša z drugim, ker so potrjeni pobegali. Vsi zmožni, bodisi ne-ozenjeni, bi se morali podvrči naboru. Ko pa je izvedel francoski guverner o grozni nesreči, ki je zadela Trzin, oprostil je za to leto mčrije rekrutov. Po posredovanju guvernerja Marmonta, devoli cesar Napoleon za ponesrečeni Trzin 100.000 frankov iz vojnih blagajnic. Ker pa je komaj 7 tednev pozneje pogorel tudi spodnji del mesta Kranja, razdelila se je gorenja vsota na 70.000 frankov za Trzin in 30.000 frankov za Kranj: Res, velikodušen in v pravem pomenu besede cesarski dar! Pa tudi druga mesta so priskočila Trzinu na pomoč z denarjem, obleke in perilom, z dežele pa so nosili žito in druga hranila nesrečnim Tržičanom. S temi darili in pa s priznano marljivostjo svojih prebivalcev si je Trzin kmalu zopet opomogel in dosegel prejmuje blagostanje. — Taka kronika. Pristavljamo samo, da bi se najlepše proslavila zalostna stoletnica na način, da bi darovala in porazdelila sedanja občina kako vsoto med občinske reveže. Ali blagajne občinske so prazne, kakor je tudi že davno izgubilo ono blagostanje iz Trzina, katere omenja kronika. Stari slati časi so pač — bili.

Mešnje pri Radevičjih. (Javna prošnja do našega državnega poslanca, preblagorodnega gospo da Ivana Hribarja v Ljubljani.) Ze za časa zgradbe bahinjske železnice je upeljala uprava državnih železnic na naš gorenjski prog Ljubljana-Trzin za prevoz osebnih vlakov zares prav lepe, železničarji jih kaj radi nazivajo, elegantne stroje brez tendrov. Mi kmetje pa od tega, da vozijo na naši prog tako elegantni stroji, nimamo ne samo nič, marveč še celo občutno škodo! Ejo dokazov! Kdor se je že vozil, ali se vozi v naši prog v noči, lahko zapazi, kako ravno ti nobel stroji in svojih ozkih dimnikov neprestano bruha je v toliki množini žive iskre na prosto, da potnik nehote misli, da se nahaja v kaki kovačnici ali v kakem plavču, kjer se je izpatilo ravno raztopljeno železo. Ker je pa od Oled naprej pri nas ves svet zelo plitev in še bolj pesčen, se ravno ves svet posebno poleg železnične proge za časa suše na pomlad in jesen posusi, trava postane tako suha, da gori, ako v njo vršes goreč; vžigalice, in se ti vname, kakor smodnik. V takem času ti elegantni stroji prav pogostoma in pridno vžigajo naše poleg proge letete pašnike, senožeti, travnike, celo gozdom ne prisanašajo, kar je posebno slučaj v naši občini, od železniškega mesta v Globokem do bliu Radevičje, poleg železnične proge v času suše gori v naših gozdovih vsako leto. Mi kmetje nimamo upanja, da se nam bodo kdaj zopet zaredili in obrali ti gozdovi, dokler bodo vozili na tej prog stroji brez lovinikov za iskre na dimnikih. Ravno 14 dni, predno je zapadel zadnji sneg, sem se peljal po opravkih v železnico do Zirovnice, zapazili smo potniki takoj od Lesca naprej, da je stroj vžgal veliko množino pašnikov in travnikov, leščih poleg proge tik do Zirovnice. Nalast vprašam izprevednika po vzroku teh požigov, kar dobim kratek, a pohleven odgovor, da so to vse vžigali stroji, a da pri tem kmetje niso na škodi, ker se pepel od trave vsuje na zemljo in tako se pospeši rast trave. Tako mislijo in sodijo železniški krogi, mi kmetje pa zopet sodimo drugače in upravičeno vprašamo kroge uprave državnih železnic: Kaj pa, ako po požaru pribrije veter in odnese pepel na vse strani? Za nas kmetje je pač ta suha trava toliko kot gnoj, kajti ta ped nove sveže zelene trave zgnije, torej pognoji sigurno zemljo, ker je ne more odnesti veter. V kurilnici v Podnatru se mi je še opetovano omenilo, da vozita sedaj iz Ljubljane v Trzin stroja št. 90 in 91, katere imata na dimnikih iskrolonike, in da ta dva stroja nič ne vžigata, da bi bilo dobro, da bi občinska predstojništva prizadeti posestnikov nastopila po poslancih, da naj uprava državnih železnic še vendar enkrat odpravi ta za nas kmetje toli občutni nedostatek na naši prog. Dokler bodo pa vozili na tej prog stroji

Svoje zdravje

zadobita! Vaše slabotnost in belečine izginejo. Vaše oči, živci, kite postanejo močnejše. Vaše spanje zdravo, zopet se boste dobro počutili, če boste rabili pravi Fellerjev fluid z znamko «Eisaffid». Tucat ga poskušajte 6 krom franko. Izdeluje ga le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Kija trg št. 264 (Hirvato).

Dobro rodbinsko kavo

prideji že mali dodatek „pravega : Francka :“ s kavnim mlinčkom iz tovarne Zagreb. Le vsled svoje nedosežne izdatnosti in svoje neprekošene kakovosti našel je pravi Franck toli priljubljeni sprejem v siehernem gospodinjstvu.

Grozevita posrevalost. Iz Lvova poročajo o neverjetnem zločinu zoper pravnest, ki so ga izvršili vojaki na neki sedemnajstletni služkinji. Topničar Rost je zvebil deklico v gostilno ter ji je dal toliko piti, da je bila pijana. Potem jo je peljal v vojašnico, kjer jo je posilil in potem skrnil pod streho. Dva dni je bila deklica pod streho skrila in med tem časom jo je zlorabilo še 20 drugih vojakov. Potem pa so jo vrgli popolnoma onemogočeno kot trtev čez plot, kjer so jo našli mimoidoči in jo oddali v bolnišnico. Stvar se je naznačila tudi vojaškemu poveljstvu, ki je uveljavilo strogo preiskavo. Topničarja in več drugih vojakov so zaprli.

Lastni dom

registrirana kreditna in stavbna zadruga s omejenimi zavezami v Trzinu na Gorenjskem vabi svoje člane na

VI. redni občni zbor

ki se bodo vršili v nedeljo, dne 9. aprila 1911 ob pol 2. uri popoldne v gostilni pri Singl.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za upravno leto 1910.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Podelitev odveze načelstvu.
5. Revizijsko poročilo.
6. Volitev članov v načelstvo in nadzorstvo (§§ 29 in 43).
7. Slučajnosti (§ 59).

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se vrši drugi občni zbor ob 2. uri popoldne istega dne (§ 60).

Načelstvo.

Prva češka splošna delniška družba za zavarovanje na življenje v Pragi, katere ima svoje generalno zastopstvo za jugoslovanske dežele v Trzinu, ulica Donizetti 5, je kupila te dni na najlepšem prostoru naše slovanske Prage tri hiše, kjer si sezida svojo lastno palačo. Vsi čški listi so poročali o tem, kot o posebno razveseljivem dogodku, in sicer z ozirom na pravi pomen nakupa teh poslopj, ki se nahajajo na izvanredno važnem kraju, kar se tiče položaja in tudi njihove velikosti. Kupnina znaša nad 2.000.000 kron! Vse tri hiše bodo podrti in omenjeni zavod si sezida na njihovem mestu s prav znatnimi stroškomi lastno, krasno in veliko palačo. Ta palača bo res kroma vseh dosežanih novih poslopj na Prških ter na trgu Sv. Vavrlave, stajala bo pa tudi v okras cele Prage. Nakup omenjenih hiš je zelo ugoden, saj se je pogajal za nje z vso silo tudi nemški velekipital, ker so dani v popolni meri vsi pogoji, da se bo prav dobro obrestovalo novo poslopje.

Radi treh vinarjev ustrelila meša. Pred porotniki v Norimberku se je vršila poročna obravnava proti gospe Pavli Herberich, ki je ustrelila svojega moža, profesorja. Obtoženka je stara 50 let. Njen mož, profesor je bil mnogo mlajši človek ter ga je poročila, ko se je radi njega ločila od svojega prvega moža. Iz prvega zakona je imela tri stroke. Nekoč je poslala svojega sina Lea, da kupi za 37 vin. masla. Ko se je sin vrnil domov, je rekel materi, da maslo velja 40 vin. Radi treh vinarjev se je mati tako razjezila, da je sina strahovito pretepla. Mož je brnil sina in končno svoje ženo udaril. Žena je zgrabila za revolver in ustrelila moža. Občinstvo je jako razburjeno proti obtoženki. Obtoženka je bila obsojena na 4 in polletno ječo.

Darila.

III. izkaz darov, poslanih «Dijaški kuhinji» v Kranju: Kaz. zadeva zoper Antona Gaser iz Zg. Sorice 5 K (po c. kr. okr. sodniku O. Devu v Skofji Loki), meščani za marec 24-60 K, prof. kolegij za marec 4 K, kaz. poravnava Fr. Pintar 15 K in Franc Pirk 5 K (oboje po c. kr. okr. sodniku O. Devu), Aleš Pekovec v Mačah 20 K, kaz. poravnava gospe Ivanke Pfeifer proti Alf. Meutz 20 K. (plača slednji po c. kr. sodniku dr. L. Treotu), v spomin na gospo Deisinger 2 K, kaz. zad. Jos. Majdič Fr. Vrhovnik 10 K. (plača slednji po sodniku dr. Treotu), obresti Sim. Robičeve ustanove 118 K in Gabrijele Searijeve ustanove 20 K, kreditno društvo v Kranju za l. 1911 100 K, kaz. por. Al. Prestor Ribnikar 10 K (po dr. Josip Kušarju) in gg. kranjski trgovci namesti novoletnih daril svojim odjemalcem po g. Janko Sajovicu 850 K. Za poslana darove in prispevke se zahvaljuje odbor Dijaške kuhinje kar najsrčneje. Zahvala velja osobito sl. kreditnemu društvu v Kranju, ki je naklonilo kuhinji 100 K in gospodom trgovcem Kranjskega mesta na čelu jim g. J. Sajovicu, ki so pričeni z letom 1905 darovali Dijaški kuhinji kot odupnino od novoletnih daril svojim odjemalcem znatno vs. to 3880 K. Naj ohranijo to naklonjenost napram Dijaški kuhinji tudi v bodoče!

47 12-2

MASTIN

dosedaj edino krmilno, maščobno, varnostno sredstvo, ki se izdeluje po predpisu doktorja pl. Trnkoczyja, se da vsak mesec 1-2 krat polno pest med krmo.

Kdor hoče imeti zdravo in krepko živino, naj zahteva pri svojem trgovcu prav odločno:

„MASTIN“.

68

Najnovejša konfekcijska trgovina

Maček & komp., Ljubljana

Franca Josipa cesta 3, v bližini glavne pošte.

priporoča veliko izberu novosti v pomladanskih oblekah in površnikih za moške in deco.

Trgovina je med opoldansko uro odprta.

Najbolj varno naložen denar v celom političnem kranjskem okraju!!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po **4 1/4%**

Splošni rezervni zaklad (lastno premoženje) nad **278.000 kron.**

Koncem leta 1909: Stanje hranilnih vlog nad 4.550.000 kron, posojil na zemljišča 2.960.000 kron ter posojil občinam 484.000 kron.

Ta najstarejši denarni zaved v Kranju uraduje na rotovžu vsak delavnik od 8. do 12. ure popoldne, ob smanjih in tržnih dneh pa tudi od 2. do 4. ure popoldne.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvigljene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to, da vlagaje v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5%, na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih hranilnic in posojilne kot gotov denar, ne da bi se prekinilo obrestovanje.